

MÔI TRƯỜNG PHÁP LÝ VÀ CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ GÓP PHẦN HẠN CHẾ TÌNH TRẠNG ĐÔ LA HÓA TẠI VIỆT NAM

Ngày nhận: 18/4/2014
Ngày nhận lại: 28/4/2014
Ngày duyệt đăng: 10/5/2014
Mã số: 5-14-CD-3

Nguyễn Thị Loan (*)

Tóm tắt: Bài viết này phân tích môi trường pháp lý và chính sách tiền tệ góp phần hạn chế tình trạng đô la hóa (ĐLH) của Việt Nam giai đoạn 2007-2014. Thay đổi đáng lưu ý nhất của hành lang pháp lý là Pháp lệnh sửa đổi số 06/2013/UBTVQH13 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội. Bài viết cũng phân tích diễn biến điều hành các công cụ của chính sách tiền tệ như lãi suất, tỷ giá và tác động của những điều chỉnh này đến tình trạng ĐLH.

Từ khóa: Đô la hóa, môi trường pháp lý, chính sách tiền tệ.

Giới thiệu

ĐLH là hiện tượng ngoại tệ được sử dụng một cách rộng rãi trong một quốc gia để thay thế một hay nhiều chức năng của đồng bản tệ. Mức độ ĐLH thể hiện thông qua: (i) ĐLH thay thế tài sản; (ii) ĐLH phương tiện thanh; (iii) ĐLH thông qua định giá, niêm yết giá. Trong đó ĐLH thay thế tài sản biểu hiện thông qua tình trạng người dân cất giữ tài sản bằng ngoại tệ thay thế các tài sản bằng nội tệ như tiền mặt, tiền gửi ngân hàng... như là cách thức để bảo vệ tài sản của mình khỏi sự mất giá của đồng nội tệ. ĐLH phương tiện thanh toán thể hiện thông qua mức độ sử dụng ngoại tệ trong thanh toán. Theo Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) tỷ lệ ngoại tệ/tổng phương tiện thanh toán (FCD/M2) trên 30% là mức độ ĐLH cao. ĐLH thông qua sử dụng ngoại tệ để thanh toán, định giá và yết giá thông qua các giao dịch thanh toán bất hợp pháp, định giá bằng ngoại tệ rất khó đo lường, đánh giá nhất là đối với những nền kinh tế tiền mặt nhưng đây lại là vấn đề cơ bản của hiện tượng ĐLH (Kokenyne và các tác giả, 2010).

Trong những điều kiện cụ thể, ĐLH có thể phát huy những mặt tích cực như góp phần tăng cung ngoại tệ hoặc làm chỗ dựa cho nền kinh tế khi đồng bản tệ bị mất giá, thiếu sự

ổn định. Tuy nhiên, nếu tình trạng ĐLH kéo dài và với mức độ cao thì ĐLH sẽ gây tác hại đối với nền kinh tế và trong tổ chức, điều hành chính sách vĩ mô mất đi tính chủ động, làm giảm hiệu quả kiểm soát và điều hành chính sách tiền tệ, rủi ro tiền tệ có khả năng tăng cao ảnh hưởng đến sự an toàn, ổn định của hệ thống ngân hàng, hệ thống tiền tệ của quốc gia, điều hành quản lý ngoại hối kém hiệu lực và hiệu quả, kiểm soát dòng vốn, cân cân thanh toán gặp nhiều khó khăn, uy tín quốc gia và giá trị của đồng nội tệ suy giảm. ĐLH còn là yếu tố thúc đẩy hoạt động buôn lậu quốc tế, các hoạt động phạm pháp khác...

Trong bối cảnh toàn cầu hóa kinh tế diễn ra mạnh mẽ, Việt Nam không nằm ngoài xu hướng hội nhập tự do hóa thương mại và đầu tư quốc tế, thu hút mạnh mẽ các nguồn vốn nước ngoài, nâng cao khả năng cạnh tranh cũng như tạo vị thế cho quốc gia trên trường quốc tế. Tuy nhiên, khi luồng vốn tự do di chuyển thì nền kinh tế đối mặt với tình trạng ĐLH. Tác hại của tình trạng ĐLH đối với kinh tế Việt Nam đã và đang là một trong những vấn đề bức bách.

Thời gian qua, Chính phủ và Ngân hàng Nhà nước (NHNN) Việt Nam đã có những cơ chế,